רשות הרבים מהו שתפסיק. לאו כרוחב ט״ז אירי אע״פ שסתמו כך: **מכר** את הקנה בו׳. קנה היא ריאה עם הלב ומספקא ליה לר״י אם מכר הלב אם מכר ריאה אם מכר ריאה אם מכר הלב: **לוקח** יכול לחזור בו ו**לא** מובר. אור״ת דרבא דפסיק בפ׳ האזהב (ב״מ דף נ: ומס ד״ה אמר) שתות קנה ומחזיר אונאה אמי שפיר כרב חסדא ולא בעי למימר דקנה בעל כרחו אלא דלה קנה ומחזיר אונאה אלא שלא תש רבא לפרש דלה משום דקאי אמתניתין דהתם דקתני ידו על העליונה ותניא כוותיה דרבא דקא מייתי התם היינו מרבי יהודה הנשיא דאמר דלה אומר תן לי מקחי ולא כר׳ נתן אע״ג דלבאורה משמע דהוי כר״נ דנקט רבא ממש ליישא דנקט ר״נ מכל מקום רבא הוי כרבי יהודה הנשיא וקנה דרבא לא הוי קנה דר״נ דקנה דרבא אם דלה וקנה דר׳ נתן על כרחו והא דאמר התם בתר הכי מתני׳ דלא כרבי נתן ולא כרבי יהודה הנשיא כו׳ וקאמר רבה לעולם רבי נתן ותני נמי בברייתא דלה רבא אמר לעולם כרבי יהודה הנשיא מה שלא דלה רבא להעמיד כר״נ ותני דלה אע״ג דרבא גופיה קאמר קנה ובעי למימר דלה היינו משום דליהו קאי אמתניתין אבל ר״נ דלא קאי אמתניתין הוה ליה לפרושי: [מ] בעי רב אשי בור מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק (ס) רשות הרבים מהו ריכבא דדיקלי מהו [א]תיקו בעא מיניה הלל מרבי עלה ארז ביניהן מהו עלה ברשותא דידיה נפק אלא היה ארז ביניהן מהו אמר ליה [ב]קנה וקנה: כיצד הן עומדים רב אמר כשורה ושמואל אמר [ג]כחצובא מ״ד כשורה כ״ש כחצובא ומ״ד כחצובא [ד]אבל כשורה לא מ״ט משום דמיזדרע בינתייהו מתקיף לה רב המנונא ולמ״ד כחצובא מ״ט דלא מיזדרע בינתייהו אלא מעתה זבין ליה תלת היגי רומייתא דלא מיזדרע בינתייהו הכי נמי דיש לו קרקע א״ל הנך לא חשיבי הנך חשיבי: **מתני׳** [ה]המוכר ראש בהמה גסה לא מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה לא מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה [ו]אבל בדקה מכר את הראש מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה: [ז]ארבע מדות במוכרין מכר לו חטין יפות ונמצאו רעות הלוקח יכול לחזור בו רעות ונמצאו יפות מוכר יכול לחזור בו רעות ונמצאו רעות ונמצאו יפות אין אחד מהם יכול לחזור בו שחמתית ונמצאת לבנה לבנה ונמצאת שחמתית עצים של זית ונמצאו של שקמה של שקמה ונמצאו של זית יין ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין שניהם יכולין לחזור בהן: **גמ׳** אמר רב חסדא [ח]מכר לו שוה חמש בשש והוקר ועמד על שמנה מי נתאנה לוקח לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר משום דא״ל הריאה ונקרעת על סם קנה שלה: **ד׳ מדות במוכרין.** ד׳ דיינין תלוקין זה מזה ואלו הן לוקח יכול לחזור בו מוכר יכול לחזור בו אין אחד מהן יכול לחזור בו שניהן יכולין לחזור בהן הרי ד׳ והשתא מפרש להו ואזיל. ומיישינא לא למעוטי מידי אחת אלא להודיעך שצריך לתת טעם לכל תרנעתן למה הן תלוקין זה מזה: **מכר לו חטים יפות.** התנה לו למכור חטים יפות ונמצאו רעות אין זה מקח טעות שיוכלו שניהם לחזור שהרי חטין התנה לו למכור וחטין מכרו ואי משום דרעות מינהו אין זו אלא אונאה (ג) כגון אונאת שתות ויכול לוקח לחזור שהרי נתאנה אבל מוכר אלא נתאנה לא יכול לחזור אפי׳ אם הוקיר השער דבשעת מכירה לא נתאנה הוא אלא לוקח ותנן בהאזהב (ב״מ דף נא.) מי שהוטל עליו אונאה ידו על העליונה דלה אומר לו תן לי מעותי או תן לי מה שאוניתני והכא נמי מי שנתאנה יכול לחזור בו. ואע״ג דלית הלכתא כי היא משנה דהא פסק רבא בהאזהב (שם דף נ:) שתות קנה ומחזיר אונאה ואינו יכול לומר תן לי מעותי דמשנה מוקי לה רבא כר׳ יהודה הנשיא ואינו סבירא ליה כרבי נתן דאילו לר״נ מודו דיכול לחזור שהרי הטעהו ולא היה דעתו ליקח רעות אבל גבי אונאת שתות שקנה מה שרולה לקנות וליכא שום טעות אלא מכירת יוקר התם מחזיר אונאה משום דכתיב [ויקרא כה] אל תונו אבל המקח קיים כרבי נתן וכדפסק רבא: **רעות ונמצאו יפות.** מוכר נתאנה והלכך יכול לחזור ולא לוקח ואפי׳ אם הוזל השער: **אין אחד מהן יכול לחזור בו.** ואפי׳ אם הוקר השער דנתאנה מוכר או הוזל השער ונתאנה לוקח דבל״א דהיכא דהוזל השער ורולה לוקח לחזור מצי טעין גבי רעות ונמצאו רעות אני ליפות נתכוונתי והאי דאמרי לך רעות לאו משום דנתרצייתי אלא משום דרע רע יאמר הקונה [משלי כ] כדאמר בגמ׳ [פד.] וכן היכא דהוקר השער ורולה מוכר לחזור מצי טעין גבי יפות ונמצאו יפות רעות הייתי סבור למכור והא דאמרי יפות משום דטוב טוב יאמר המוכר דמדרע רע יאמר הלוקח המוכר אומר טוב טוב קמ״ל דתרוייהו לא מנו הדרי הואיל ונמצא כמו שאמרו שניהן. והוא הדין במוכר שתם שלא פירשו לא רעות ולא יפות דאין אחד מהן יכול לחזור: **שחמתית.** אדומה על סם תמה שמאדימתו: **ונמצאת לבנה.** שניהן טעו דכיון דהתנה לו למכור שחמתית תפץ היה לעכב הלבנה וגם הלוקח לא היה חפץ בלבנה כי אם בשחמתית. וכן כל הגך דקתני ואחזל דהוו שני מינין ואיכא דניחא ליה בהאי ולא ניחא ליה בהאי הלכך הוי מקח טעות ושניהן נתאנו הלכך שניהן נתחרטו ואע״פ שאוה יפה (ג) ממה שקנתו מיהו אין חפצים במכירה זו לא לוקח ולא מוכר אבל גבי חטין יפות ורעות כולי עלמא ניחא להו ביפות ולא ברעות ולזון המוכר לעכב היפות ולמכור הרעות ודעת הלוקח ביפות ולא ברעות: **יין ונמצא חומץ.** אין זה יפות ונמצאו רעות דאיכא דניחא ליה בחלא ואיכא דניחא ליה בחמרא כדמפרש בגמ׳ [פד.]: **גמ׳ אמר רב חסדא מכר לו שוה חמש בשש.** שעתה נתאנה לוקח שתות מעות שהרי מו׳ מעות שנתן לו למוכר לא היה לו ליתן כי אם ה׳ דאינו שוה אלא ה׳ אבל שוה ו׳ כה׳ דלקמיה [פד.] הוי שתות מקח שנתאנה המוכר מפשוט אחד שהוא חלק שש משוויו של מקח ששוה ששה וכה׳ מכרו וקרי ליה רב חסדא לאונאה וקאמר בתרוייהו שנתאנה יכול לחזור בו דסבירא ליה כשמואל דאמר בפרק האזהב (ב״מ דף מט:) אף שתות מעות שניו דלא שנא לאונאת שתות דמעות או לאונאת שתות דמקח דהויא לאונאה ויכול לחזור מי שנתאנה כדתנן [שם נא.] מי שהוטלה לאונאה עליו ידו על העליונה ותניא כוותיה דשמואל ורב חסדא בפ׳ האזהב (שם מט:) מי שהוטל עליו ידו על העליונה כילד מכר לו שוה ה׳ בו׳ מי נתאנה לוקח יד לוקח על העליונה לה אומר לו תן לי מעותי או תן לי מה שאוניתני מכר לו שוה ו׳ בה׳ (ד) נתאנה מוכר יד המוכר על העליונה לה אומר לו תן לי מקחי כו׳. ומיהו לית הלכתא כרב חסדא אלא כרבא דפסק התם (נ:) הלכתא שתות קנה ומחזיר אונאה ומיהו רב חסדא כתתם מתני׳ דהתם ס״ל דמי שהוטל עליו ידו על העליונה ואתא למימר דהיכא דמכר לו שוה חמש בו׳ דנתאנה לוקח והיה יכול לחזור בכדי שירחה לתגר או לקרובו דלאמר בגמ׳ בהאזהב (שם) הוקרו כתוך לוחו זמן ועמדו על שמנה דהשתא לבסוף נתאנה מוכר אפילו ביותר משתות דהוי ביטול מקח ורולה מוכר לחזור עתה משום דעדיין לא נתקיים המקח לגמרי כל זמן שיכול לוקח לחזור דעדיין לא הרלה לתגר או לקרובו הואיל וכתוך כך נתאנה גם הוא רולה לחזור שהרי עתה נתאנו שניהם אפ״ה אינו חוזר דמי הוא שנתאנה מעיקרא בשעת מכירה לוקח הלכך יכול לחזור בו כל שעה שירלה כתוך זמן הקנוי לו אבל לא מוכר שהרי הוא היה המתאנה וידו על התחתונה ואע״פ שלא נתקיים המקח עדיין כשחזר ונתאנה גם הוא: **משום** דא״ל

[מ] בעי רב אשי בור מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק (ס) רשות הרבים מהו ריכבא דדיקלי מהו [א]תיקו בעא מיניה הלל מרבי עלה ארז ביניהן מהו עלה ברשותא דידיה נפק אלא היה ארז ביניהן מהו אמר ליה [ב]קנה וקנה: כיצד הן עומדים רב אמר כשורה ושמואל אמר [ג]כחצובא מ״ד כשורה כ״ש כחצובא ומ״ד כחצובא [ד]אבל כשורה לא מ״ט משום דמיזדרע בינתייהו מתקיף לה רב המנונא ולמ״ד כחצובא מ״ט דלא מיזדרע בינתייהו אלא מעתה זבין ליה תלת היגי רומייתא דלא מיזדרע בינתייהו הכי נמי דיש לו קרקע א״ל הנך לא חשיבי הנך חשיבי:

[מ] בעי רב אשי בור מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק (ס) רשות הרבים מהו ריכבא דדיקלי מהו [א]תיקו בעא מיניה הלל מרבי עלה ארז ביניהן מהו עלה ברשותא דידיה נפק אלא היה ארז ביניהן מהו אמר ליה [ב]קנה וקנה: כיצד הן עומדים רב אמר כשורה ושמואל אמר [ג]כחצובא מ״ד כשורה כ״ש כחצובא ומ״ד כחצובא [ד]אבל כשורה לא מ״ט משום דמיזדרע בינתייהו מתקיף לה רב המנונא ולמ״ד כחצובא מ״ט דלא מיזדרע בינתייהו אלא מעתה זבין ליה תלת היגי רומייתא דלא מיזדרע בינתייהו הכי נמי דיש לו קרקע א״ל הנך לא חשיבי הנך חשיבי: **מתני׳** [ה]המוכר ראש בהמה גסה לא מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה לא מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה [ו]אבל בדקה מכר את הראש מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה: [ז]ארבע מדות במוכרין מכר לו חטין יפות ונמצאו רעות הלוקח יכול לחזור בו רעות ונמצאו יפות מוכר יכול לחזור בו רעות ונמצאו רעות ונמצאו יפות אין אחד מהם יכול לחזור בו שחמתית ונמצאת לבנה לבנה ונמצאת שחמתית עצים של זית ונמצאו של שקמה של שקמה ונמצאו של זית יין ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין שניהם יכולין לחזור בהן: **גמ׳** אמר רב חסדא [ח]מכר לו שוה חמש בשש והוקר ועמד על שמנה מי נתאנה לוקח לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר משום דא״ל

מסורת הש״ס

[מ] לקמן קד:.

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ רשות הרבים מהו. נ״כ עיין לקמן דף קד ע״ב גרסינן דרך ע״ש: (ב) השב״ם ד״ה מכר וכו׳ אלא אונאה בעיין אונאת שתות וכו׳ בהאזהב הלכתא שתות קנה: (ג) ד״ה ומצאת וכו׳ שאוה יפה מה שקנתו: (ד) ד״ה אמר וכו׳ שוה ו׳ בה׳ מי נתאנה וכו׳ הלכך לוקח יכול לחזור:

עין משפט נר מצוה

סו א מיי׳ פכ״ד מהל׳ מכירה הל׳ ד סמג עשין פב טוש״ע ח״מ סי׳ רנח סעיף ז ופין לי:
סז ב מיי׳ שם הל׳ ח טוש״ע שם סעיף ו:
סח ג ד מיי׳ שם הל׳ ג טוש״ע שם סעיף ז:
סט ה ו מיי׳ פכ״ו מהל׳ מכירה הלכה ט טוש״ע ח״מ סי׳ רכ סעיף יד:
ע ז מיי׳ פ״ו מהל׳ מכירה הלכה ח סמג עשין פב ולקמן קט טוש״ע ח״מ סי׳ רלב:
עא ח מיי׳ פ״ב מהל׳ מכירה הל׳ יג סמג לאוין קע טוש״ע ח״מ סי׳ רכז סעיף י:

רבינו גרשום

דמצטרפין וקנה קרקע. או דלמא הואיל וההוא שליישי לאו בדידיה קאי לא מצטרפי: בעי רב אשי. מכר לו ג׳ אילנות בתוך שלו וגבור אחד מפסיק בין האילנות הללו מהו אמרינן הואיל דבתוך שלו מכרן קנה קרקע או דלמא כיון דבור מפסיק כשתי שדות דמיין ולא קנה. והכי נמי מפרשי גבי אמת המים וריכבא דדיקלי בין האילנות הללו אלא שבור עמוק והוי טפי הפסקה מאמת המים. ואמת המים הוי הפסקה טפי מן ריכבא דדקלי; בעי מיניה הלל מרבי לא הלל הזקן הוא זה לפי שלא היה בימי רבי ה״ו שדבי היה בחורבן ראשון והלל הזקן בחורבן השני: עלה ארז בין אילנות הללו מהו. מפסיק או לא מפסיק: ומקשי ליה מאי קא חיבני לך. עלה ברשותא דידיה דלוקח נפיק ושלו הוא: אלא היה ארז ביניהן. בשעת מכירה מהו אמר ליה קנה וקונה קרקע דלא מפסיק: כיצד האילנות עומדין. דקנה הקרקע כשורה: ור׳ יוחנן אמר כחצובא. כלומר כמו בקבוק שהוא עגול כך הם עומדים בעגול. מאן דאמר כשורה הן עומדין קנה קרקע תחתיהן וביניהן וחוצה להן כמלא אורה וסלו אע״ג דכשורה עומדין כ״ש כחצובה דוראי קנה קרקע: ומאן דאמר כחצובה. מאי טעמא יש לו קרקע משום דלא מזדרע ביניהן להכי מכר לו הקרקע שביניהן שאין יכול לחרוש בעמד בקר ביניהן להיות תלם שלו שלם אבל כשורה דמצי למזדרע מיכן ומיכן סמוך לאילנות וביניהן לא קנה קרקע: תלת רומיתא. אילנות של אשד בעגול אחד דלא מזדרע בינתייהו הכי נמי דיש לו קרקע לוקח. רומיתא גדולות ובבוהות. אמר ליה. הכא ודאי יש לו קרקע משום דחשיבי הני אילנות ומכר לו קרקע אבל גבי היגי אין לו קרקע דלא חשיבי: **איסקא** המוכר את הראש. סתם בבהמה גסה לא מכר את הרגל משום דהנהו חשיבי לחוד והני חשיבי לחוד דהכי נמי כל הני מכר האי לא מכר האי דכל חדא וחדא מלתא חשובה באפי נפשה דמיא: מכר את הקנה. הריאה קרי לה על שם קנה; אבל בבהמה דקה מכר את הראש מכר את הרגלים. משום דלא חשיבי כלום לגבי הראש דדבר מועט הוא והכי דגילי אינשי למיקני: מכר את הרגלים לא מכר את הראש. משום דראש חשוב בפני עצמו הוא: מכר את הכבד לא מכר את הקנה. משום דקנה מלתא חשובה באפי נפשה היא: מכר לו חטים יפות. שהתנה לו לתת חטין יפות ונמצא שנתן לו רעות ויכול לחזור בו הלוקח. אבל אם מוכר רצה לחזור בו שנתייקרו אחר מיכן אינו יכול לחזור בו דדמיפר׳ בגמ׳; התנה לתת לו חטין רעות. ונמצא שנתן לו יפות שנתאנה מוכר. מוכר יכול לחזור כדמפר׳ בגמ׳; התנה לתת לו יפות ונמצאו יפות כתנאם אין אחד מהם יכול לחזור בו דהואיל שהשלים לו תנאו. וכל מי שנתאנה ג) יכול לחזור בו וידו על העליונה משום דמין אחד הן. אבל התנה עמו לתת לו שחמתית. כלומר חטין אדומים שנתאדמו בחמה הזורחת עליהן ועל שם החמה קריים שחמתית. ונמצאו לבנות. או לבנות התנה ונמצאו שחמתית והואיל דכל הני שני מינין הן יכולין לחזור בהן שלא כזה התנה ליתן לו; אמר רב חסדא מכר לו שוה חמש בשש. דהשתא איכא אונאה וסבירא ליה לרב חסדא דשתות קטנה יותר על שתות וכבול מקח. ושוב הוקרו ברשות הלוקח ועמדו על ח׳. מי נתאנה מעיקרא הלוקח אע״ג דנתייקרו ועמדו על ח׳ אם רצה יכול לחזור בו הואיל דמעיקרא הוה בו חזרה. אבל המוכר אם רצה לחזור בשביל שנתייקרו דהשתא מיהא נתאנה אינו יכול לחזור בו משום

ג) נ״ל שהרי הי׳ לאחר מוכרן הנית והלל הזקן קודם החורבן היה. כו ר״ל אם נתאנה בשתות כשיעור אונאה. אי אפשר דהכינו קאי מתיסה לוקח ומצאו רעות.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com